

LOPPURAPORTTI

1. Toteuttajan nimi

Pohjoisimman Lapin Leader ry

2. Hankkeen nimi, hankenumero ja toteutusaika

Hankkeen nimi: #proLappi
 Hanke- / tukipääötösnumero: 10605 / 75543
 Hankkeen toteutusaika: 1.9.2015 - 31.5.2018

3. Yhteenveto hankkeesta

#proLappi hankkeella avattiin maaseudun mahdollisuuksia Lapissa opiskeleville nuorille sekä vahvistettiin työelämään siirtyvien nuorten silmissä positiivista Lappi-kuvaa hyödyntäen Leader-ryhmien paikallistuntemusta, verkostoja ja kontakteja elinkeinoelämään sekä maaseudun pienyrityksiin ja yritysneuvojiin. Hankkeella vahvistettiin Leader-ryhmien välistä yhteistoimintaa nuorten kotiseudulle työllistymisen ja paikallisen yrittäjyyden edistämiseksi kehittäen alueelle uusia toimintatapoja oppilaitosyhteistyön avulla. Hanke toteutettiin yhteistyössä Pohjoisimman Lapin Leader ry:n, Leader Tunturi-Lappi ry:n, Outokaira tuottamhan ry:n sekä Peräpohjolan Leader ry:n kanssa.

#proLappi -hankkeen toiminta-alueena oli koko Lappi. Kohderyhmänä ja hyödynsaajina olivat korkeakouluopiskelijat, toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevat nuoret, koululaiset, paikalliset yrittäjät, oppilaitokset ja muut elinkeinoelämän yhteistyötahot sekä Lapin Leader-ryhmät.

Hankkeen aikana nuoret saivat tietoa, neuvoja ja tukea urapolulle sekä yhteistyömahdollisuuden yritysten ja yhteisöjen kanssa. Opiskelijoille avautui myös uusia opintosuoritusmahdollisuuksia. Lisäksi hankkeen aikana kartoitettiin yritysten kehittämistarpeita ja -ideoita, joihin nuoret osaajat saattoivat tarjota oman osaamispanoksensa.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

Hanke toteutti Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman strategista painopistettä lisätä maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua vahvistamalla paikallista omaehtoista toimintaa.

Maaseutuohjelman tavoitteista hanke keskittyi osaamisen, yhteistyön ja työllisyyden lisäämiseen. Hanke edisti myös maaseutuohjelman tavoitetta palvelujen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien parantamisesta. Hankkeella aktivoitiin, suunniteltiin ja kehitettiin nuorille suunnattuja palveluja ja sillä edistettiin yhteistyön ja yhteistyöverkostojen luomista ja paikallisyhteisöjen vetovoimaisuutta.

Hankkeen ensisijaiset tavoitteet olivat:

1. Avata maaseudun mahdollisuuksia Lapissa opiskeleville nuorille sekä vahvistaa työelämään siirtyvien nuorten silmissä positiivista Lappi-kuvaa hyödyntäen Leader-ryhmien paikallistuntemusta ja kontakteja elinkeinoelämään sekä maaseudun pienyrityksiin ja yritysneuvojiin.
2. Vahvistaa Leader-ryhmien yhteistoimintaa nuorten kotiseudulle työllistymisen, yrittäjyyden ja osallisuuden edistämiseksi kehittämällä uusia toimintatapoja yhteistyössä oppilaitosten ja muiden nuorisotoimijoiden kanssa.

4.2. Toteutus

#proLappi -hankkeen osatavoitteet olivat toimenpidelähtöisiä ja jakautuvat koko Lappia koskettaviin ja alueellisiin tavoitteisiin. Koko Lappia koskettavat toimenpiteet toteutettiin yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Alueelliset toimenpiteet rakennettiin aluelähtöisesti niistä tarpeista, joita kullakin Leader-alueella oli.

4.2.1 Maaseudun työelämäkontaktit-Leader-Oppilaitokset

Maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen tavoitteena oli kehittää ja testata toimintamalli Leader-ryhmien ja oppilaitosten yhteistyöhön harjoittelupaikkojen ja yleensä työelämäkontaktien saamiseksi maaseudun pieniin yrityksiin ja yhteisöihin.

Toteutus käynnistyi hankesuunnitelman mukaisesti Leader-ryhmien yhteistyönä ensimmäisessä yhteispalaverissa, jossa keskusteltiin muun muassa potentiaalisista oppilaitoksista ja opintolinjoista, joiden kanssa yhteistyötä ja toimintamallia aletaan kehittää. Hankesuunnitelman mukaisesti keskeiset oppilaitokset sekä opintolinjat valikoituivat hankkeen toteutuksen edetessä lisäksi sen mukaan, minkälaisia tarpeita maaseudun työelämäkontakteilla oli.

Vuoden 2016 alussa toteutettiin myös Leader-henkilöstölle suunnattu verkostokysely. Kysely lähetettiin 15 henkilölle ja siihen vastasi kahdeksan. Vastaajia oli kolmesta Leader-ryhmästä. Vastaajat olivat sekä vakituista henkilöstöä että projektityöntekijöitä.

Kyselyn tarkoitus oli kartoittaa Leader-ryhmien ja oppilaitosten yhteistyön nykytilaa sekä toimia apuna Leader-verkoston hahmottamisessa ja kokoamisessa nuorten työllisyyden ja yrittäjyyden edistämiseksi. Kyselyn tulokset ovat olleet pohjana kunkin Leader-ryhmän kanssa käydyissä keskusteluissa, joissa on määritelty suuntaviivat oppilaitosyhteistyön ja ryhmien keskinäisen yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Oppilaitosten käytänteet ja systeemit

Hankesuunnitelman mukaisesti maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen toteutuksessa keskityttiin selvittämään valikoituneiden oppilaitosten ja opintolinjojen käytänteet ja systeemit harjoittelupaikkojen välittämiseen ja koordinoimiseen. Samanaikaisesti selvitettiin myös, miten opiskelijoiden välittämistä yrityksiin ja yhteisöihin systematisoidaan ja mitä työvälineitä tarvitaan.

Oppilaitosten käytänteitä ja systeemejä tehtiin tutuksi Leader-henkilöstölle muun muassa #proLappi-päivien yhteydessä. Ensimmäinen #proLappi-päivä järjestettiin 19.4.2016 Rovaniemellä. Päivän aikana keskustelua käytiin erilaisista opiskelijaprojekteista sekä siitä millaisia kehittämisajatuksia ja -tarpeita opiskelijoiden työelämään kiinnittymisessä Lapin AMK:ssa on. Vastauksia saatiin kysymyksiin, miten prosessit käytännössä menevät, mitkä ovat työnantajan / toimeksiantajan vastuut ja velvoitteet, mitä opiskelijalta odotetaan, mitä harjoittelu tarkoittaa oppimisprosessina, mitä työnantajilta odotetaan ja mikä on oppilaitoksen vastuu. Keskustelua käytiin myös etäharjoittelun mahdollisuuksista. Lisäksi päivän aikana kuultiin Lapin yliopiston ylioppilaskunnan toiminnasta ja opiskelijoiden kokemuksia harjoitteluista ja opiskelijaprojekteista.

Oppilaitosten käytänteiden selvittämisen lisäksi hankkeen aikana testattiin ideaa uusien harjoittelupaikkayritysten saamisesta Leader-työn avulla osana jokapäiväistä neuvontatyötä. Leader-henkilöstöä kannustettiin huomioimaan asiakastilanteissa mahdollinen osaajatarve ja vinkkaamaan #proLapin tarjoamasta ilmaisesta rekrypalvelusta. Yrittäjille ja yhteisöille, joilla oli osaajien tarve, tarjottiin mahdollisuutta saada apua opiskelijaharjoittelijan ja opinnäytetyön tekijän rekrytointiin tai opiskelijaprojektin kokoamiseen prolappi-hankkeen kautta. Opiskelijayhteistyöstä kiinnostuneita asiakkaita ohjattiin ottamaan yhteyttä alueen Leader-henkilöstöön tai suoraan #proLappi-hankkeen projektihenkilöstöön. Toiminnan tavoitteena oli auttaa asiakkaita parhaan mukaan, jotta asiakas saa sopivan osaajan ja opiskelija mahdollisuuden oppia työelämässä, verkostoitua ja työllistyä Lapissa.

Rekrypalvelu

Toimintamallin kehittäminen Leader-ryhmien ja oppilaitosten yhteistyöhön harjoittelupaikkojen ja yleensä työelämäkontaktien saamiseksi maaseudun pieniin yrityksiin ja yhteisöihin kosketti kaikkia Leader-asiakkaita (myös potentiaaliset asiakkaat) ja myös kaikkia oppilaitoksia ja opiskelijoita Lapissa, vaikka hankkeen edetessä keskeisimmiksi kehittämiskumppaneiksi valikoituivat Lapin korkeakoulut.

Maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen toteutuksessa tärkein tehtävä oli aluksi verkkosivuilla, prolappi.fi sekä Twitter-tilillä, @prolappi. Niiden avulla työelämän, yrittäjyyden ja työharjoittelun mahdollisuudet ja kontaktit tuotiin systemaattisesti esille sekä opiskelijoille että työnantajille. Verkkosivustolta löytyivät yhteydenotto- ja etsi osaaja -painikkeet.

Rekryprosessi asiakkaalle

1. asiakas otti yhteyttä / otimme yhteyttä potentiaaliseen asiakkaaseen
2. teimme osaajatarvekartoituksen keskustelemalla asiakkaan kanssa / asiakas täytti osaajatarvekartoituksen prolappi.fi-verkkosivulla sähköisesti:
<https://pohjoisinlappi.typeform.com/to/bDNROm>
3. osaajatarpeen pohjalta muotoilimme rekryilmoitusluonnoksen
4. luonnos lähetettiin asiakkaalle muokattavaksi ja kommentoitavaksi
5. viimeistelimme rekryilmoituksen ja julkaisimme sen asiakkaan toivomusten mukaisesti

Ilmoitusten julkaisu ja jatkoprosessi

6. laitoimme ilmoituksen prolappi.fi-verkkosivulle ja twitteriin
7. välitimme tiedon myös eri oppilaitosten omiin rekrykanaviin riippuen siitä, minkä alan osaajalle / osaajille oli tarve
8. työnantajana / toimeksiantajana vastaanotti hakemukset, valitsi sopivan harjoittelijan / opinnäytetyöntekijän sekä rekrytoi opiskelijan / opiskelijat ja teki tarvittavat sopimukset opiskelijan/oppilaitoksen kanssa
9. tarvittaessa asiakas sai meiltä apua myös valintavaiheessa, sopimusten tekemisessä ja myös opiskelijan ohjauksessa erikseen sovitusti
10. Lapin ammattikorkeakoululle välitimme ilmoitukset harjoittelulomakkeen kautta tai suoraan viestintäpalvelujen henkilöstön sähköpostiin. Ilmoitukset julkaistiin ammattikorkeakoulun avoimet työ- ja harjoittelupaikat -sivulla.
11. Lapin yliopistolle välitimme ilmoitukset Aarresaari-palveluun. Aarresaari on Suomen akateemisten rekrytointipalvelujen muodostama verkosto, johon kuuluvat yliopistoissa toimivat ura- ja rekrytointipalvelut. Verkostossa työnantaja voi yhdellä ilmoituksella jättää ilmoituksen 14 yliopistoon. Lapin yliopisto välitti valintansa mukaan ilmoituksia opiskelijoille myös muun muassa verkkosivuilla, sähköpostilistoilla ja muissa kanavissa.

Oppilaitossteistyö rekrysystemin kehittämisessä

Hankesuunnitelman mukaisesti toteutuksen myötä kerääntyneiden asiakasyhteydenottojen ja rekrykokemusten myötä oli mahdollista avata keskustelut oppilaitosten suuntaan ja tuoda esille yhteistyön tarve yhtenäisten käytänteiden kehittämisestä sekä opiskelijaosaajien työelämän kokemusten ja mahdollisuuksien merkityksestä Lapissa. Yhteisissä keskusteluissa korostettiin erityisesti Leader-asiakasnäkökulmaa sekä opiskelijaosaajien tavoittamisen vaikeutta.

#proLappi-hankkeen kokemukset osoittivat, että työmahdollisuuksien ja osaajien kohtaamisessa on haastetta kerrassaan. Jo pelkästään maantieteelliset välimatkat Lapissa ovat haaste, vaikka monia kehittämistehtäviä olisi mahdollista tehdä etänä. Korkeakoulujen eri tietokanavat sekä moninaiset käytänteet tiedon välittämisessä opiskelijaosaajien löytämiseen ja rekrytointiin liittyen olivat liian kankeita ja moniportaisia sekä aikaa vieviä. Nuorten osaajien rekrytointi oppilaitoksista oli Leader-asiakkaita ajatellen haastava. Opiskelijaosaajien kysyntä osoitti kuitenkin asiakkaiden tarpeen ja vahvasti ajatusta siitä, että toimintaa kannattaa kehittää. Kehittämisvastuu olisi kuitenkin enemmän ollut oppilaitoksilla kuin Leader-ryhmillä, koska tarve oli ensisijaisesti korkeakoulujen yhteiselle palvelulle, joka olisi selkeyttänyt opiskelijaosaajien rekryprosessia oppilaitosten puolella.

Yhteistyökeskusteluja käytiin Lapin yliopiston ura- ja rekrypalveluiden sekä Työelämäjaksoja ja työssäoppimista yliopisto-opintoihin -projektin, Lapin yliopiston ylioppilaskunnan sekä Lapin ammattikorkeakoulun harjoittelu-yhteyshenkilöiden sekä muiden keskeisten korkeakouluissa käynnissä olleiden työelämään ja yrittäjyyteen liittyvien projektien ja yhteyshenkilöiden kanssa. Yhteispalaverien myötä nousi esiin uuden rekryalustan kehittämisen tarve korkeakouluissa. Keskusteluissa oli muun muassa korkeakouluille Suomen Yrittäjien talentiverkosto tai vastaavan palvelun kehittäminen.

Ehdotus jatkokehittämiseen

Maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen jatkokehittäminen voisi tapahtua osana oppilaitosyhteistyössä toteutettuja verkostoitumis- ja rekrytapahtumia sekä osana Innovar-konseptia. Opiskelijoille ja opiskelijatiimeille voisi laatia osaamisen tunnistaminen -lomakkeen, jonka täyttämällä voisi ilmoittaa halukkuutensa osallistua Innovar-kilpailuun. Innovar-kilpailuun osallistumisen lisäksi osaamisen tunnistamista voisi hyödyntää harjoittelupaikan, opinnäytetyön toimeksiantajan, kesätyön tai työn etsimisessä.

Lisäksi jatkuvana toimintana voisi olla opiskelijoille tarjottava palvelu, jossa opiskelijat voisivat jättää Lapin keinoon kautta Leader-ryhmille tiedon omasta osaamisesta sekä kiinnostuksesta löytää harjoittelu- tai työpaikka, opinnäytetyön toimeksiantaja tai sopiva projekti tai lyhyitä toimeksiantoja opintojen ohessa. Leader-ryhmät välittäisivät tiedon eteenpäin verkostoissaan. Kiinnostuneet työnantajat ottaisivat yhteyttä suoraan opiskelijoihin tai opiskelijatiimeihin ja sopisivat jatkoprosessista heidän ja mahdollisesti oppilaitosten kanssa.

4.2.2 Innovaatioleiri

Tavoitteena oli järjestää ja pilotoida Leader-ryhmien, oppilaitosten, yrittäjien ja muiden elinkeinoelämän edustajien kanssa yhteistyössä Innovaatioleiri ja sisällyttää se osaksi oppilaitosten opintosuunnitelmaan.

Vuoden 2016 innovaatioleirin suunnittelu käynnistyi Leader-henkilöstön (toiminnanjohtajat) välisellä palaverilla, jossa käytiin läpi Innovaatioleirin 2013 kokemuksia. Keskustelu jatkui kokemuksista kehittämisideointiin. Palaverin tarkoitus oli tuottaa suuntaa antava leirin tiekartta.

Innovaatioleirin suunnitteluun ja toteutukseen haluttiin tuoda ennen kaikkea opiskelijoiden näkökulmaa mukaan sekä osallistaa nuoret osaajat itse kehittämään parasta mahdollista työelämän kohtaamispaikkaa itselleen. Leirin suunnitteluun ja organisointiin haettiin opiskelijaharjoittelijoita.

Opiskelijaosaaajien rekrytointiprosessi ja opiskelijoiden harjoittelu #proLappi-hankkeessa mahdollisti maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen rekrypalvelun testaamisen sekä toi omakohtaisen kokemuksen harjoittelijayhteistyöstä. Kokemuksen kautta oli mahdollista arvioida syvällisemmin hankkeen toimenpiteiden toteutusta ja jatkokehittämistä. Opiskelijaharjoittelijoiden palkkaaminen tehtävään toi lisäksi lisää ymmärrystä opiskelijoiden osaamisesta sekä mahdollisuuksista työnantajille.

Vuoden 2017 innovaatioleirin suunnittelun aloittaminen noudatti samaa kaavaa kuin edellisenä vuotena, eli leirin rakennustyöt käynnistyivät Leader -henkilöstön (toiminnanjohtajat) välisellä palaverilla. Palaverissa päätettiin innovaatioleiriä koskevista suuntaviivoista, kuten leirin ajankohdasta ja paikasta. Lisäksi päätettiin, että edellisestä vuodesta poiketen, kaikki innovaatioleirille osallistuvat valmentajat olisivat Leader -henkilöstöä, joten ulkopuolisia sparraajia ei ollut ollenkaan. Suunnittelupalaverissa sovittiin myös, että pyrkisimme saamaan jokaiselta Leader -alueelta mukaan yhden toimeksiantajan. Tavoitteena oli saada halukkaita yrityksiä ja organisaatioita sen verran monta mukaan hakuprosessiin, että olisimme päässeet valitsemaan parhaimmat kehitysideat opiskelijatiimeille. Innovaatioleirille kuitenkin ilmoittautui vain viisi yritystä tai organisaatiota, joista valitsimme neljä halukasta mukaan heidän kehitysideoidensa perusteella.

Innovaatioleirin toimeksiantajien löytymiseen ja tapahtuman markkinoimiseen osallistuivat kaikki mukana olleet Leader -toimijat, joten saavutimme maantieteellisesti ison alueen innovaatioleirin promoamisessa. Projektipäällikkö suunnitteli yhdessä projektisuunnittelijan kanssa markkinointimateriaalin, jota Leaderien toiminnanjohtajat levittivät omissa verkostoissaan. Projektipäällikkö sekä projektisuunnittelija vastasivat pääasiassa opiskelijoiden rekryamisesta Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston puolella. He muun muassa kävivät molemmilla kouluilla opetustuntien alussa kertomassa leiristä, osallistuivat yliopistolla järjestettäviin tapahtumiin kertoakseen tapahtumasta sekä levittivät tietoa opiskelijoille suunnatuissa viestintäkanavissa.

Opiskelijarekry onnistui yli odotusten, eli halukkaita innovaatioleirille oli enemmän kuin pystyimme ottamaan mukaan. Olimme sopineet, että leirille mahtuu neljä (4) 4-6 hengen joukkuetta ja hakijoita oli viisi (5) kokonaista kuuden hengen joukkuetta sekä yksittäisiä hakijoita ja parin kanssa mukaan haluavia. Näiden joukosta valitsimme heidän hakemusten perusteella neljä joukkuetta mukaan. Kolmessa oli kuusi henkeä ja yhdessä viisi. Painopisteenä valinnalle olivat muun muassa monialaisuus, ensikertalaisuus ja innostus leiriä kohtaan. Yhdeksi valintakriteeriksi muodostui opiskelijoiden ikä. Avoimen yliopiston puolella oli myös kiinnostusta innovaatioleiriä kohtaan, mutta kiinnostuneet olivat iältään reilusti yli 30-vuotiaita. Tähän mennessä ei oltu määritelty ikärajaa opiskelijoille, joten se tehtiin hieman "lennossa". Projektipäällikkö, projektisuunnittelija ja Leader Pohjoisen Lapin toiminnanjohtaja päättivät yhdessä rajata osallistumisen koskemaan alle 30-vuotiaita.

Innowar -innovaatioleiri alkoi samaan tapaan kuin edellisenä vuotena, eli yhteisellä kick-off -tilaisuudella Lapin yliopistolla. Kick-offissa jaettiin Innowar-tehtävät, kerrottiin toimeksiantajista ja leirin järjestelyistä (mm. majoituksesta ja kuljetuksista), opiskelijat pääsivät tutustumaan valmentajiinsa sekä leiriläisiä ryhmytettiin Lentävän Poron -teatterin voimin. Ennen yhteistä kick-offia tiimien valmentajille järjestettiin tapaaminen, jossa käytiin läpi innovointityökaluja, leirin etenemistä sekä hiukan heidän tulevaa Innowar -tehtävää.

Leiri kokonaisuudessaan onnistui molemmilla kerroilla hyvin, saaden arvosanaksi 4,3 (asteikolla 1-5), joten innovaatioleirin järjestämistä ja sen ympärillä olevaa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa kannattaa jatkaa.

Tarkemmat askelmerkit innovaatioleirin suunnitteluun ja toteutukseen löytyvät Innowar -oppaasta (liite 1), joka on tarkoitettu kaikille Leader -toimijoille ohjekirjaksi innovaatioleirin järjestämiseen.

Innovaatioleirin opiskelijapalautte:

"Innowar-tapahtuma oli kokonaisuutena erittäin hieno prosessi, jossa sain oppia joka hetki jotain uutta. Lähdin kilpaluun testaamaan omia kykyjäni, mutta ennen kaikkea verkostoitumaan ja "haistelemaan" mahdollisuuksia päästä mukaan esimerkiksi start-up toimintaa. Vaikka jälkimmäinen ei osaltani toteutunut, koen, että tapahtuma opetti minulle enemmän kuin osasin odottaa. Innovaatiotapahtumat tai –kilpailut eivät ole mitenkään uusi asia Lapin alueella, joten koen myös, että tapahtumalla oli merkitystä innovaatiotapahtumien lisääntymisessä Lapissa.

Tapahtuman onnistuminen jätti ainakin siihen osallistuneille erittäin positiivisen kuvan ja luo positiivista imagoa vastaavanlaisten tapahtumien ympärille.”

“Kisan hyödyt olivat monitahoiset. Ne antoivat opiskelijoille arvokkaan oppimistapahtuman innovoinnista, yhteistyöstä sekä start-up toiminnasta. Toiseksi tapahtuma toi varmasti lisäarvoa siihen ongelmansa tuoneille yrityksille ja tahoille. Esimerkiksi esittäessämme innovaatiomme Mediatuulen yrittäjällä, alkoi hän kyönelehtien kertoa, miten arvokasta esittämämme tieto oli hänelle. Kolmanneksi tapahtuma hyödytti myös mukana olleita valmentajia ja tuomaristoa. Lisäksi Innowar-tapahtuma tuottaa arvoa myös Lapin alueen yrittäjyydelle vahvistamalla niiden yritystoimintaa uusilla innovaatioilla ja yhteistyöverkoston laajenemisella.” (Lisää liitteessä 3)

4.2.3 Maaseudun yrittäjätarinat nuorille -tapahtuma

Toimenpiteen tavoitteena oli avata nuorten työllistymisen ja yrittäjyyden mahdollisuuksia Lapissa järjestämällä Maaseudun yrittäjätarinat nuorille -tapahtuma, jossa nuoret kuulisivat kokemuksia muiden lappilaisten nuorten urapoluista sekä innostavia esimerkkejä ja ideoita yrittäjyydestä.

Yhteistyötä Leader-toimijoiden ja oppilaitosten kanssa on hankkeen aikana kehitetty rekry- ja verkostoitumistapahtumien kautta. Hankesuunnitelman mukaisen maaseudun yrittäjätarinat -tapahtuman toteutus on jaettu eri tapahtumien yhteyteen, joissa Leader Lappi / #proLappi on ollut kumppanina mukana. Keskeisimpiä tapahtumia ovat olleet syksyllä 2016 Lapin ylioppilaskunnan vastuulla toteutettu rekrymessut sekä syksyllä 2016 ja keväällä 2017 Lapin ammattikorkeakoulun ja yliopiston vastuulla toteutetut Tukka putkella työelämään -tapahtumat. Lisäksi Lapin yliopiston ylioppilaskunnan kanssa tehtiin syksyllä 2017 Lapin korkeakouluopiskelijoille suunnattu Treffaa Työnantaja -tapahtumakokeilu sekä otettiin helmikuussa 2018 vetovastuu yhdestä Startup Nitro-illasta teemalla Maaseudulta maailmalle.

Yhteistyö tapahtumien toteutuksessa tiivistyi Tukka putkella työelämään -tapahtumassa keväällä 2017, kun Lapin Leader -toimijat ottivat vastuulleen opiskelijoiden yrittäjyysohjauksen. Hankesuunnitelman yrittäjyys- ja työelämäklinikan toteutusta mukaillen mukana olivat Leader Outokairan toiminnanjohtaja Anne Anttila ja Pohjoisimman Lapin Leaderin yrityspalveluneuvoja Henna Kontsas.

Tukka putkella työelämään -tapahtuman yleisenä teemana oli työelämään siirtymiseen kynnyksen madaltaminen. Tapahtumassa oli erilaisia työpajoja kuten CV-kuva-, LinkedIn-, pitchaus-, visuaalinen CV-paja ja monia muita. Tarjolla oli tietoa myös kevytyrittäjyydestä. Leader-henkilöstön vastuulla ollut yrittäjyysohjaus toteutui osana yrittäjyyspistettä.

Tapahtuman tavoitteeksi asetettiin, että Leader Lappi jää opiskelijoiden mieleen ja että Leader näyttäytyy opiskelijoille helposti lähestyttävänä toimijana, josta saa neuvoa, ohjausta ja tukea yrittäjyyteen. Lisäksi tavoitteena oli, että Lapin tarjoamat mahdollisuudet konkretisoituvat opiskelijoille tapahtuman kautta.

Kokemus tapahtumasta oli, että sen aikana opiskelijat pääasiassassa vaelsivat pisteeltä toiseen ilman sen tarkempaa suuntaa, kysymyksiä tai avuntarvetta. Joukossa oli myös muutamia, jotka olivat jo miettineet oman yrityksen perustamista. Kuitenkin aikaa varsinaiseen neuvontaan ja ohjaukseen ei jäänyt riittävästi, koska tapahtuman pääesiintyjän käyttämä aika oli ennakoilta arveltua pidempi. Pisteillä kiertelyyn ja erityisesti yrittäjyysohjaukseen tulisi varata riittävästi aikaa.

Treffaa työnantaja -tapahtuman tarkoituksena oli tuoda työelämän edustajia opiskelijoiden luo, eikä päinvastoin. Paikaksi valikoitui Lapin yliopiston Petronella ravintola, jotta tapahtuman osallistuminen olisi mahdollisimman helppoa. Tapahtuma tavoitti suoraan ja välillisesti yli 50 korkeakouluopiskelijaa. Tapahtuman tavoitteena oli saada työelämäedustajat esittelemään toimintaansa opiskelijoille sekä kuulla, millaisia harjoittelu- ja kesätyöpaikkamahdollisuuksia heillä olisi tarjota korkeakouluopiskelijoille. Alkuperäinen tarkoitus oli, että kaikki osallistuneet työelämäedustajat olisivat muista Lapin kunnista ja maaseuduilta, koska opiskelijat saavat jo tietoa Rovaniemen keskustassa olevien yritysten ja organisaatioiden työmahdollisuuksista. Emme kuitenkaan yrityksistä

huolimatta saaneet tarpeeksi edustusta Rovaniemen ulkopuolelta, joten otimme myös muita organisaatioita mukaan. Tapahtuma kyllä herätti kiinnostusta mm. Kittilän kunnassa sekä Inarin yrittäjien keskuudessa, mutta aikataulullisista syistä heiltä ei päässyt edustusta mukana.

Tapahtumaan osallistuivat seuraavat tahot: Pohjoisimman Lapin Leader, Leader Outokaira Tuottamhan, Nordea Rovaniemi, Rovaniemen Kehitys, Visit Rovaniemi ja Kela. Työelämäedustajat kertoivat opiskelijoille mm. millaisia valmiuksia he opiskelijoilta odottavat, millaisia opintokokonaisuuksia he suosittelevat ja millaisia työnäkymiä heidän organisaatiossa oli. Työelämäedustajien puheenvuorojen jälkeen opiskelijoilla oli mahdollisuus tulla keskustelemaan suoraan edustajien kanssa työ- ja harjoittelupaikkamahdollisuuksista, johon tarttuikin useat opiskelijat. Esimerkiksi Visit Rovaniemen toimitusjohtajalla oli suoraan esittää parikin työ- ja harjoittelupaikkaa.

Lapin yliopisto järjestää yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa opiskelijoilleen Startup Nitro -iltoja kerran kuukaudessa, joissa opiskelijoille tarjotaan yritystarinoita sekä tietoa yrittäjyyteen liittyvistä asioista, kuten rahoituksesta, ideoinnista, yhtiömuodoista ja niin edelleen. Helmikuussa 2018 Leader Lappi ja #proLappi -hanke päätti ottaa yhden Nitro-illan vetovastuun teemalla Maaseudulta maailmalle tarkoituksena kertoa opiskelijoille yrittäjyydestä maaseudulla. Paikalle saatiin Hiop Oy:n toimitusjohtaja, Arctic Warriorsin toimitusjohtaja sekä Sompion tähti -osuuskunnan edustaja kertomaan, millaisia heidän yrityspolkunsu ovat olleet. Lisäksi illan aikana kuultiin Leader Lapin toiminnasta sekä Leaderin tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista yrittäjiksi aikoville sekä jo yrittäjänä toimiville. Ilta sai hyvän vastaanoton niin opiskelijoilta kuin yliopiston henkilökunnaltakin. Yksi paikalla ollut yliopistonlehtori harmitteli, ettei ilta tavoittanut vieläkin suurempaa yleisöä sen hyvän sisällön vuoksi ja hän ehdotti, että vastaavanlaisia iltoja järjestettäisiin jatkossakin korkeakouluopiskelijoille.

4.2.4 Tiedottaminen yrittäjyyden ja työelämän mahdollisuuksista Lapissa

Toimenpiteen tavoitteena oli tiedottaa ja tuoda näkyväksi nuorten yrittäjyyden ja työelämän mahdollisuuksia Lapissa sekä Leader-ryhmien, oppilaitosten ja yrittäjien yhteistyötä.

Viestintä oli keskeinen osa koko #proLappi-hankkeen toteutusta. Viestinnän tehtävänä oli tukea hankesuunnitelmassa määriteltyjen toimenpiteiden onnistumista. Keskeisimmät viestinnän toimenpiteet hankkeessa olivat:

- #proLappi-brändin rakentaminen
- viestinnän työkalujen rakentaminen ja käyttöönotto
- tapaamiset ja tilaisuudet, työpajat
- rekrytapahtumat
- Innovaatioleirin markkinointimateriaali, oma alasivu Lapin keinon nettisivuilla; sisältäen yritys/opiskelija-sparrauskokeilun
- Leader 2030 tulevaisuuspäivä

Hankkeen viestinnän arvoja olivat kehittämislähtöisyys, käytännönläheisyys ja vastuullisuus. Kehittämislähtöisyys perustui hankkeen tarkoitukseen: #proLappi kehittää kehittäjiä. Kehittämisoite ja käytännönläheisyys näkyivät uusien viestintätyökalujen ja toimintamallien kehittämisenä sekä kehittämisorganisaatioiden, työnantajien ja opiskelijoiden silmiä avaavina sisältöinä viestinnässä.

4.2.5 Yritys-opiskelija -sparrauskokeilu

Yritys-opiskelija -sparrauskokeilun tavoitteena oli testata yrittäjän ja opiskelijan välisen työharjoitteluprosessin helpottamista. Toimenpiteen tarkoituksena oli kasvattaa positiivista kuvaa harjoittelijoista yrittäjille sekä madaltaa yrittäjien kynnystä harjoittelijan palkkaamiseen. Lisäksi opiskelijan kannalta tavoitteena oli lisätä opiskelijan oman osaamisen vahvistamista harjoittelun avulla sekä lisätä opiskelijoiden jatkotyöllistymismahdollisuuksia.

Opiskelija-yrittäjäsparrausta kokeiltiin ensin osana Pohjoisimman Lapin Leader ry:n ja viestintäharjoittelijan yhteistyötä. Kokeilun lähtökohdaksi oli opiskelijasta asiantuntijaksi – harjoittelu molemminpuolisena oppimisprosessina. Tavoitteeksi asetettiin opiskelijan oman asiantuntemuksen vahvistuminen harjoittelun aikana sekä esimiehenä / harjoitteluohjaajana kehittyminen.

Hankesuunnitelman mukaisesti sparrauskokeilu käynnistettiin yhteisellä keskustelulla, jossa huomio kiinnitettiin opiskelijan toiveisiin ja ajatuksiin ennen harjoittelua ja esimiehen sekä työyhteisön odotuksiin. Keskustelua johdatteli etukäteen osapuolille lähetetyt kysymykset. Kokeilu päättyi ajan puutteen vuoksi ensimmäiseen keskusteluun.

Osana Innovar-kilpailun jatkoprosessia

Opiskelija-yrittäjä -sparrauskokeilua testattiin uudelleen osana Innovar-kilpailun jatkoprosessia niiden opiskelijoiden ja yrittäjän kesken, jotka voittivat Innovar-kilpailun. Tavoitteena oli opiskelijan oman osaamisen vahvistumista sekä opiskelijoiden jatkokyöllistymismahdollisuuksien parantuminen Lapissa. Lisäksi kokeilulla haluttiin syventää käsitystä opiskelija-yritys -yhteistyöstä sekä Innovar-konseptin kehittämistä ja siitä, mihin hankkeen toteutuksessa ja sen jälkeen toimintaa kannattaa suunnata.

Kokeilu toteutettiin helmi-maaliskuun 2017 aikana samanaikaisesti, kun Innovar-voittajajoukkueella oli käytössään palkintona saatu työskentelytila yliopistolta. Sparrauksen johtoajatuksena oli, että opiskelijat saavat ohjastusti toisiltaan vertaistukea, jakavat kokemuksiaan ja ajatuksiaan yhteistyöstään yrittäjän ja muun tukiverkoston kanssa.

Opiskelijoiden motivaatio

Opiskelijat olivat heti kilpailun päätyttyä innoissaan voitostaan ja odottivat käytännön työhön luvattun työtilan saamista. Voitosta ehti valitettavasti kulua liian pitkä aika ennen kuin työtilat saatiin heille käyttöön opiskelijoiden motivaation kannalta katsottuna. Toisin sanoen opiskelijat eivät olleet enää yhtä innoissaan idean eteenpäin viemisestä, kuin heti kilpailun voiton jälkeen. Heillä tuntui myös olevan erilaisia motiiveja ja ajatuksia tulevasta työskentelystä idean suhteen. Osa ei esimerkiksi halunnut enää työstää ideaa kaikkien tiimin jäsenten kanssa ja osa pohti, tulevatko he tekemään yrittäjälle töitä aivan ilmaiseksi.

Ensimmäisessä tiimitapaamisessa Simo Rontti ehdotti ryhmän tavoitteeksi idean kehittämisen lisäksi oman yrityksen perustamista liikeidean ympärille, joka sai useimmat opiskelijat ”ottamaan askelia taaksepäin”. Heidän mielestä oman yrityksen perustaminen ei enää ollut mikään palkinto heille. Tämä aiheutti sen, että pari tiimin jäsentä jäi kokonaan pois idean jatkokehittelystä. Halukkaiden opiskelijoiden kanssa prosessia jatkettiin lähinnä whatsapp-viestien ja muutaman tapaamisen avulla.

Lopputuloksena ja yhteenvetona opiskelijat olivat näennäisesti kiinnostuneita innovaation kehittämisestä valmiiksi tuotteeksi asti, mutta ryhmädynamiikka, erilaiset odotukset sekä muut opiskelu- / työkiireet hidastivat ja lopulta estivät prosessin etenemisen.

Yrittäjän motivaatio

Yrittäjä oli koko kilpailun jälkeisen valmennuksen ajan hieman epävarma, haluaako hän lähteä viemään uutta innovaatiota eteenpäin ollenkaan. Niiden puhelupalaverien ja viestien perusteella, mitä hänen kanssaan käytiin, yrittäjä oli epävarma sekä yritystoimintansa kokonaisvaltaisesta jatkuvuudesta, että innovaation sopivuudesta hänen uusiin suunnitelmiin. Hän myös oletti, että Tekesiltä tarjottu innovaatioaseteli maksettaisiin suoraan hänelle innovaation suunnittelusta yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Yrittäjä ei ymmärtänyt, miksi hän kehittäisi itselleen uutta, jos siitä ei kukaan maksa hänelle. Yrittäjä oli lisäksi kiireinen omassa nykyisessä liiketoiminnassaan, eikä hänellä ollut aikaa osallistua ehdotettuihin tapahtumiin tai lisäsparraukseen. Yrittäjällä olisi muun muassa ollut mahdollisuus osallistua Markkinointi-iltamat –tapahtumaan.

Häntä myös neuvottiin, mistä hän voisi saada lisäinformaatiota IPR- ja rahoitukseen liittyvistä asioista. Työkiireet täyttivät kuitenkin yrittäjän kalenterin.

Idean kehittämisessä oli tarkoitus, että kyseinen yrittäjä toimisi enemmän raaka-aineasiantuntijana ja tekisi töitä yhdessä opiskelijatiimin kanssa. Näin koko tiimi, yrittäjä mukaan lukien, omistaisi tulevan innovaation. Ja he olisivat voineet esimerkiksi myydä innovaation eteenpäin, jos kukaan tiimistä ei olisi halunnut sitä viedä itse omaan yritystoimintaan.

Tiimityön tärkeys

Vaikka voittajatiimi ei saanutkaan vietyä innovaatiota uudelle tasolle, olivat he kaikki tyytyväisiä itse kisaan. Ja osallistuisivat uudelleenkin vastaavaan. Heille myös heräsi yleinen kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan yhtenä työllistymisen vaihtoehtona. Itse asiassa kaksi opiskelijaa osallistui kilpailun jälkeen yliopiston ja ammattikorkean järjestämään startup valmennukseen, jossa kehitettiin jälleen uusia ideoita ja innovaatioita, mutta pidemmällä aikajänteellä.

Parasta antia innovaatiokilpailussa ja jatkoprosessissa olivat monialaiset tiimit ja tiimin jäsenten törmäyttäminen toistensa kanssa. Se auttaa opiskelijoita huomaamaan, kuinka tärkeää on toimia yhdessä eri alojen osaajien kanssa ja kuinka hienoihin tuloksiin päästään "puhaltamalla yhteen hiileen". Tällainen on myös hyvää kokemusta ajatellen tulevaisuuden työelämää tai yrittäjyyttä. Nykypäivänä ei juurikaan kukaan menesty yksin, vaan tarvitsee tuekseen verkostoja, tiimejä ja yhteistyökumppaneita, jotka usein ovat eri aloilta kuin itse.

4.2.6 Pilotointiryhmä

Toimenpiteen tavoitteena oli muodostaa Leader-aluekohtainen pilotointiryhmä, jolla innostetaan nuoria yrittäjyyteen ja työelämän mahdollisuuksiin kotiseudulla. Alueellisten pilottien taustalla oli halu vahvistaa nuorten kokemuksia siitä, että he voivat vaikuttaa omaan ympäristöönsä ja elämäänsä sekä löytää työllisyyden ja yrittäjyyden mahdollisuuksia omista mielenkiinnon kohteistaan ja omalta kotiseudultaan. Tarkoituksena oli, että eri puolilla Lappia toteutettavista piloteista kerääntyä kokemusten ja tiedonvaihdon kautta verkosto, joka jatkaa yhteistyötä nuorten osallisuutta vahvistaen ja osaamista tukien.

Toimenpiteet

Pellon pilotti – ”Sinustako Pellon nuori tubettaja?”

Helmikuussa 2017 pellolaisille nuorille tehtiin kysely, jossa tiedusteltiin heidän ajatuksiaan tubettajista, joita he haluaisivat nähdä Pellossa. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 67 kappaletta, jonka pohjalta pääteltiin, että kyseinen aihealue kiinnostaa pellolaisia nuoria. Tämän kyselyn pohjalta luotiin työpaja, ”Sinustako Pellon nuori tubettaja?”, jonka tarkoituksena oli antaa nuorille työkaluja sekä ohjausta tubettamiseen viestinnän osaajien ja opiskelijoiden voimin. Nuorten videokuvausharrastuksen tueksi koottiin osaaja- ja tukiverkosto, jotta useampi työpaja mahdollistuisi. Verkoston tarkoituksena oli videokuvaamisen ja editointiosaamisen mahdollistaminen lähialueen oppilaitoksissa sekä apu lappilaisilta tubettajilta ja muilta vastuuhenkilöiltä Pellon kunnassa.

Pellon nuorille järjestettiin yhteensä kolme some-/tubetyöpajaa, joissa kahdessa vetäjinä toimivat lappilaiset tubettajat Taija Vaarala ja Mirko Lehtelä (The Daitmol). He kertoivat nuorille tubettamiskulttuurista ja antoivat vinkkejä tubettamisen aloittamiseen. Mukaan näihin työpajoihin olivat tervetulleita kaikki pellolaiset tubettamisesta kiinnostuneet nuoret. Työpajassa käsiteltiin muun muassa mitkä aiheet nuoria itseään kiinnostavat, tubettamisen aloittamista, Youtuben käyttöä, videokuvaamista ja editoimista sekä pohdittiin, mikä on nuorten suhde sosiaaliseen mediaan. Työpajassa käsiteltiin myös sitä, miten mahdollisen oman YouTube kanavan voi perustaa ja mitä sinne sisällön tuottamisessa pitää ottaa huomioon. (Lisää Pellon pilotista #proLapin väliraportissa)

Ranuan pilotti – ”unelmien nuorisotila”

#proLappi-hanke osallistui Ranuan Hillatorilla järjestettyyn Euroopan nuorisoviikon tapahtumaan omalla pisteellämme. Nuorilta tiedusteltiin, että mitä nuoret Ranualla haluaisivat tehdä ja mikä heitä kiinnostaa. Vastauksia kyselyyn saatiin 39, joiden pohjalta nousi yhteisten oleskelutilojen ja toiminnan tarve. Tämän pohjalta kehitettiin yhdessä nuorisotyöntekijöiden kanssa työpajojen kokonaisuus, jossa painopisteenä olisi erityisesti nuorisotila ja sen uudet mahdollisuudet. Ensimmäisen, Outokairan alueen pilotin pohjalta huomattiin erityisesti nuorten parissa työskentelevien roolin tärkeys nuorten tavoittamisen osalta - nuoria on ulkopuolisena tahona hankala tavoittaa työpajoihin, mutta nuorisotyöntekijät sanansaattajina ovat korvaamaton apu johon tulee kiinnittää huomiota myös tulevaisuudessa.

Kolmen työpajan sarjan ohjaajiksi rekrytoitiin kaksi Lapin yliopiston maisterivaiheen opiskelijaa; Marika Kavakka (sisustus- ja tekstiili) ja Elisa Savolainen (teollinen muotoilu, palvelumuotoilu), joilla molemmilla oli entuudestaan osaamista työpajatoiminnasta sekä tilasuunnittelusta. Työpajaohjaajien myötä nuorille tarjottiin ohjausta lähteä suunnittelemaan nuorisotilaa heidän tarpeiden pohjalta sekä innostaa tarkastelemaan omia mahdollisuuksia vaikuttaa viihtyvyyteen alueella.

Ensimmäinen ”Unelmien nuorisotila”-työpaja toteutettiin onnistuneesti 2.6.2017 nuorisotila Monkkarilla. Toinen työpaja järjestettiin 25.8. ja kolmas 1.11. Näiden työpajojen lisäksi päätettiin toistaa toinen työpaja 9.10. Ranuan nuorisovaltuuston kokouksen yhteydessä. Työpajaan osallistui nuorisovaltuuston jäsenien lisäksi nuorisotyöntekijöitä ja Stara-hankkeen työntekijä. Nuorisovaltuuston yhteydessä järjestetty työpaja oli erityisen antoisa ja nuoret toivat esille ideoitaan unelmien nuorisotilan ja siellä toteutettavien aktiviteettien suhteen. Työpajan aikana päästiin myös pohtimaan, että miten ideoita olisi mahdollista toteuttaa. Työpajojen jälkeen nuorilla on kiteytynyt käsitys millaista ”unelmien nuorisotilaa” he haluavat viedä eteenpäin ja miten he voivat itse vaikuttaa siihen.

Kittilän, Pelkosenniemen ja Ranuan pilotti – ”LanitLappi”

Tunturi-Lapin pilottia lähdettiin suunnittelemaan ensi alkuun Enontekiön nuorisotoimen kanssa. Enontekiöllä on ollut aikaisemmin aktiivista lanituskulttuuria ja kiinnostusta peliosaamiseen. Pilottia ei kuitenkaan pystytty viemään keskusteluja pidemmälle rajallisten henkilöstöresurssien vuoksi. Lanittaminen jäi kuitenkin ideana muhimaan ja ideasta jalostuikin ajatus LanitLappi-tapahtumasta, johon liittyvä kokonaisuus muodostaisi yhden pilotin. Ideasta kiinnostuneita kartoitettiin lähettämällä sähköpostikysely Lapin kuntien nuorisotoimille. Mukaan pilottiin ilmoittautui kolme kuntaa - Tunturi-Lapin alueelta kiinnostusta asiaa kohtaan osoitti Kittilän kunta. Kaksi muuta ilmoittautunutta olivat Pelkosenniemi ja Ranua.

LanitLappi-pilotin osallistujien lähtöasetelmat laniosaamisen suhteen olivat hyvin erilaiset. Pelkosenniemellä ja Ranualla kokemus lanien järjestämisestä oli vähäistä tuolloin – Pelkosenniemellä oli kokemusta yksien lanien verran ja Ranualla suunniteltiin syksylle 2017 ensimmäistä lanitapahtumaa. Kittilässä vuorostaan nuorisotoimen lanit olivat vakiintuneet kaksi kertaa vuodessa järjestettäväksi tapahtumaksi. Lisäksi Kittilässä löytyy omasta takaa paljon laniosaamista ja nuoret kykenevät tarvittaessa järjestämään lanit myös omatoimisesti. Kittilän nuorisotoimen kanssa käydyn keskustelun pohjalta huomattiin, että lanien järjestäminen on siis hyvin vakiintunut tapa ja nuoret alueella ovat hyvin kiinnostuneet peliosaamisesta - nuoret pelaavat alueella toistensa kanssa ja suunnitteilla on jo aikaisemmin ollut kuntarajat ylittävää toimintaa pelien suhteen.

LanitLappi-pilotin edetessä kaikkien osallistujakuntien nuorisotyöntekijöihin oltiin säännöllisesti yhteydessä ja jokainen yhteyshenkilö tavattiin myös henkilökohtaisesti. Myös tämän pilotin tapauksessa nuorisotyöntekijöiden rooli oli merkittävä nuorten tavoittamisessa. Pilotin tavoitteeksi siis muodostui järjestää työpajojen kokonaisuus, joka johtaisi yhteiseen, kuntarajat ylittävään lanitapahtumaan keväällä 2018. Tavoitteeksi asetettiin myös koko Lapin kattavan laniverkoston luominen.

Työpajojen vetäjältä edellytettiin vankkaa kokemusta lanien järjestämisestä sekä teknisen puolen että yleisen tapahtumajärjestämisen kannalta katsottuna. Ensimmäisenä työpajojen vetäjäksi kysyttiin Lapin Ammattikorkeakoulun Bitparty-osuuskuntaa, joka järjestää vuosittain suuren lanitapahtuman. Keskustelujen pohjalta ei kuitenkaan saatu tarjousta, joten työpajojen vetäjäksi kartoitettiin toista vaihtoehtoa. Työpajojen

järjestämismahdollisuutta kysyttiin Tornion kaupungin nuorisotoimen Pelitalo Serveri -hankkeelta, joka osoittikin kiinnostusta asiaa kohtaan.

Ottaen huomioon alueiden nuorten parissa työskentelevien henkilöiden eri tasot laniosaamisessa, halusimme myös etsiä apua heidän koulutukseensa. Keväällä/kesällä 2017 oltiin yhteydessä myös Verkeen eli digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskukseen ja tiedusteltiin mahdollisuutta Lapin nuorisotyöntekijöiden koulutuksen järjestämiseen digitaaliseen peliosaamiseen liittyen. Yhteydenotto johti tapaamiseen Lapin Aluehallintoviraston yhteyshenkilön kanssa ja koulutuspäivää lähdettiin suunnittelemaan yhdessä Verken ja Lapin AVI:n kanssa. Koulutuksen sisältö muotoiltiin nuorisotyöntekijöiden toiveiden ympärille. Koulutuspäivä järjestettiin 17.1.2018.

Työpajat 28. - 29.10.2017

Lanitoimintaan liittyvä työpajakokonaisuus järjestettiin Rovaniemellä 28.-29.10.2017 Klubitalo Roihulan tiloissa. Työpajojen sisällöstä vastasi Tornion kaupungin nuorisotyöntekijä Marko Pesonen Pelitalo Serveri -hankkeesta. Työpajoihin osallistui nuoria ja nuorisotyöntekijöitä kolmesta Lapin kunnasta – Kittilästä Pelkosenniemeltä ja Ranualta. Yhteensä osallistujia oli 18. Työpajojen sisältö keskittyi lanien järjestämiseen liittyvään tematiikkaan, kuten esimerkiksi siihen, millaisia teknisiä asioita on otettava huomioon laneja järjestettäessä. Lisäksi käytiin läpi yleiseen tapahtumajärjestämiseen liittyviä asioita (tarvittavat luvat ym.) ja pohdittiin, millaista oheistoimintaa lanien yhteydessä voisi järjestää. Viimeisessä työpajaosiossa sunnuntaina nuoret pääsivät suunnittelemaan unelmien laneja – vain mielikuvitus oli rajana.

Työpajojen yhteydessä ideoitiin alustavasti myös tulevaa – etenkin yhteistä kuntarajat ylittävää lanitapahtumaa. Nuoret olivat yhteistuumin sitä mieltä, että tapahtuma pitäisi järjestää yhdessä paikassa, minne saapuisi sitten laniharrastajia ympäri Lapin. Osallistujia toivotaan siis myös muualta kuin Kittilästä, Pelkosenniemeltä ja Ranualta. Keskustelua käytiin myös ajankohdasta ja siitä, missä lanitapahtuma olisi hyvä järjestää. Yhdeksi ajankohdaksi ehdotettiin hiihtolomaviikkoa, joka alustavasti sopi kaikille. Paikan suhteen pohdinnassa päädyttiin siihen, että lanitapahtuma olisi hyvä järjestää tutussa paikassa, jossa laneja on järjestetty aikaisemminkin.

Nuorisotyöntekijät nostivat esille myös huolenaiheita. Tapahtuman toteutumisen kannalta keskeisin on kuntien nuorisotoimien sitouttaminen tapahtuman suunnitteluun. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että myös esimiehillä on tieto siitä, että tällainen tapahtuma on suunnitteilla ja pilotissa mukana olevilla nuorisotyöntekijöillä on mahdollisuus käyttää työaikaan tähän yhteyteen.

Savukosken pilotti

Pohjoisimman Lapin osalta pilottikunnaksi valikoitui Savukoski nuorisotyöntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Paikkakunnalla oli vastikään toimintansa aloittanut nuorisovaltuusto, jonka kautta päätettiin lähteä selvittämään alueen nuorten mielenkiinnon kohteita. Nuorille päätettiin järjestää ideointityöpaja nuorisovaltuuston kokouksen yhteydessä elokuussa 2017. Työpajan vetäjäksi pyydettiin Ranuan työpajojen toista vetäjää Elisa Savolaista. Työpaja oli onnistunut ja savukoskelaiset nuoret toivat esille monta oman kotipaikkakuntansa kehittämistä koskevaa ideaa. Ideointityöpajan perusteella oli tarkoitus valita nuorten toivoma aihe varsinaiselle työpajakokonaisuudelle. Elokuun tapaamisen jälkeen nuoria oli kuitenkin vaikea tavoittaa ja sitouttaa toimintaan.

Yhteenveto

Alueellinen pilotti	Osallistujamäärä
Pello (Sinustako Pellon nuori tubettaja?)	
- 1. työpaja	24
- 2. työpaja	14
- 3. työpaja	7
- Meän Tube -matka	21
Yhteensä	66
Ranua (Unelmien nuorisotila)	
- 1. työpaja	11
- 2. työpaja	13
- 2. työpajan uusinta	10
- 3. työpaja	9
Yhteensä	43
Kittilä, Pelkosenniemi, Ranua (LanitLappi)	
- Lanityöpajat Rovaniemellä 28.-29.10.2017	18
Savukoski	
- Ideointityöpaja	10

Lisää yhteistyöverkosto-oppaassa (liite 4)

4.3 Aikataulu ja resurssit

#proLappi-hanke toteutettiin 1/16 - 5/18. Hankkeessa työskenteli vaihtelevasti koko- tai puoliaikaisesti projektipäällikkö sekä osa-aikaisesti eripituisissa työsuhteissa viisi eri projektityöntekijää. Hanke työllisti lisäksi eri tapahtumien ja työpajojen suunnitteluun ja toteutukseen kymmenen nuorta kevytyrittäjää ja yrittäjiä.

Pohjoisin Lappi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

4.4 Kustannukset ja rahoitus

Palkat	174 728
Vuokrat	10 083
Ostopalvelut	41 831
Matkakulut	33 390
Muut kustannukset	11 241
Yhteensä	271 273

lisäksi hankkeen kustannukseksi tulee vuosiloma-ajan palkkakustannuksia ja lomarahoja

Julkinen tuki 100 %

4.5 Raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Hankkeen toteutuksessa on hyödynnetty Leader Lappi -yhteistoimintamallia ja yhteistoiminnan kehittämisessä toimiviksi muodostuneita käytänteitä. Hankkeen toteutuksen eri vaiheissa on kartoitettu ryhmien ja alueiden vahvuuksia sekä toiveita ja tarpeita sidosryhmäyhteistyön ja verkostojen kehittämisessä. Menetelminä ovat olleet yhteispalaverit, -työpajat ja kyselyt Leader-henkilöstölle erikseen tai yhdessä sidosryhmien kanssa. Kerätyn tiedon pohjalta on muodostettu oppilaitosyhteistyön ja nuorten työllisyyden sekä yrittäjyyden edistämisen osa-alueet. Ne ovat oppimisympäristön kehittäminen, verkostoitumisen edistäminen, nuorten kehittämisprojektien suunnittelun sekä rahoituksen kehittäminen.

Hankkeen toteutus käynnistyi vuoden 2016 alussa yhteispalaverilla. Mukana palaverissa oli toiminnanjohtajien lisäksi Eija Harju ELY:stä. Palaverissa keskusteltiin hankkeen toteutussuunnitelmasta, Leader-ryhmien roolista ja osallistumisesta toteutukseen. Leader-ryhmien yhteispalaverien lisäksi hankkeen aikana järjestettiin eri tilaisuuksia Leader-ryhmien ja oppilaitosten yhteisille tapaamisille. Lisäksi pidettiin neljä ohjausryhmän kokousta.

4.6 Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen suunnitteluvaiheessa hankkeen toteutuksen ja tavoitteiden saavuttamisen riskeinä on tiedostettu oppilaitosten järjestelmien edellyttämät muutokset sekä muutosten hitaus. Maaseudun työelämäkontaktit-Leader-oppilaitokset -toimenpiteen osalta ongelma näyttöytyi kaikkein selkeimmin. #proLappi-hankkeen aikana saatiin käynnistettyä yhteistyökeskustelut oppilaitosten kanssa ja osoitettua yhteisen rekryalustan kehittämistarve. Alustan ja yhteisten käytänteiden kehittäminen edellyttää kuitenkin Leader-ryhmien ja oppilaitosten yhteistä jatkohanketta. Toisaalta opiskelijarekrytoiminnan vakiintuminen osaksi jokapäiväistä Leader-toimintaa edellyttää myös jatkokehittämistä. Ryhmien resurssit eivät nykyisellään riitä jatkuvan rekrytoiminnan ylläpitämiseen saati edelleen kehittämiseen. Toiminnan kokeilu osoitti kuitenkin, että opiskelijayhteistyölle on tarve Leader-verkostossa. Hankkeen aikana tutuksi tulleet oppilaitosten käytänteet sekä opiskelijayhteistyö jatkuvat toivottavasti kiinteänä osana hankesuunnittelua ja neuvontaa, vaikkei varsinaista rekrytoimintaa Leader-ryhmien taholta olisikaan tarjolla.

Hankesuunnitelmassa riskinä on lisäksi nähty se, etteivät yrittäjät eivät ole kiinnostuneita palkkaamaan harjoittelijoita. Hankkeen kokemusten kautta voidaan todeta, että kiinnostusta ja tarvetta opiskelijayhteistyölle on, mutta liian usein yhteistyö kariutuu oletukseen, että opiskelijaharjoittelijat ovat ilmaista työvoimaa esimerkiksi matkailun sesonkeihin. Toisaalta hankkeen toteutus osoitti, että myös asenneilmapiirissä on edelleen haasteita. Opiskelijaosaaja ei nähdä mahdollisuutena kehittämistyössä, vaan odotuksena on saada opiskelijaharjoittelijasta assistentti tekemään kaiken sellaisen työn, jota kukaan muu ehdi tehdä. Toisaalta odotuksena on usein myös, että opiskelijaosaaja on valmis työntekijä. Ohjaus- ja perehdytystyöhön ei tällöin ole varattu riittävästi resursseja.

5. Tulokset ja vaikutukset

#proLappi-hankkeen toteutuksen lähtökohtana on ollut tunnistaa Leader-toiminnan vahvuudet nuorten työllisyyden ja yrittäjyyden edistämiseksi sekä löytää kehittämiskohteet. Hankkeen aikana toteutetut toimenpiteet ja kokeilut ovat olleet jatkuvan syvenevän oppimisen prosessi. Kokemukset eri toteutusvaiheissa ovat ohjanneet kehittämisen suuntaa ja vienyt toimintaa eteenpäin.

Toiminnan arvioinnin menettelytavat ovat olleet myös kehittämisen tapoja ja menettelyjä. Perinteisten palautekyselyiden lisäksi arviointia on tehty vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja tahojen kanssa, jotka ovat olleet mukana hankkeen toteutuksessa. Toiminnan kehittäminen on tapahtunut vahvasti erilaisissa kohtaamisissa muun muassa erilaisissa työpajoissa, joissa on syntynyt ideoita ja luotu uutta. Dokumentointi puolestaan on ollut osa toimenpiteiden toteutusta ja sitä on tehty tekemisen ohessa yhtenä työskentelytapana. Dokumentointi on ollut jatkuvaa vuorovaikutusta, joka on tullut näkyväksi keskusteluissa ja kerronnassa (muistiinpanot, muistiot, pöytäkirjat yms.), kuvissa, postauksissa, lehtijutuissa, twiitauksissa yms.

Hankkeen vaikutuksesta Leader-toimijoiden ja oppilaitosten välinen yhteistyö on vahvistunut. Leader-toimijat ja toiminta on tullut tutummaksi sekä opiskelijoille että opetushenkilöstölle. Vastaavasti oppilaitosten käytänteet ja systeemit opiskelijayhteistyössä ovat tutumpia Leader-toimijoille. Nuorten mahdollisuuksia työllistyä ja yrittää Lapissa on hankkeen aikana nostettu esille monipuolisesti. Lisäksi hankkeen vaikutuksesta opiskelijoiden mahdollisuuksia yrittäjyysopintojen suorittamiseen on pystytty lisäämään.

Lisää tuloksista ja vaikutuksista liitteissä 1 - 6.

6. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen keskeisimmät toimenpiteen tiivistyivät Innovar -innovaatioleirin järjestämiseen ja sen ympärillä olevaan yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa sekä yhteistyöverkostossa tapahtuneisiin nuorille suunnattuihin toimenpiteisiin. Hankkeessa käynnistetty yhteistyötoiminta Leaderin ja nuorisotoimijoiden välillä eri kunnissa on lähtenyt liikkeelle todella hyvin. Näin ollen toimintaa, joka on saavutettu edellisten vuosien aikana kovalla työllä, on syytä jatkaa. Tähän syytä ovat muun muassa hyvin onnistuneet pilotit ja yhteistyöverkostossa toimivien henkilöiden ja tahojen suuri halukkuus jatkaa toimintaa, toiminnan kehittämisen potentiaali vieden sitä samalla seuraavalle tasolle. Nuorisotoimijat halusivat jatkaa alkanutta yhteistyötä järjestämällä kooltaan suuremmat lanit, kuin mitä Ranualla järjestetyt olivat. Yhtenä tavoitteena laneilla olisi myös saada osallistettua muita pieniä kuntia mukaan toimintaa, jotta yhteistyöverkosto voisi laajentua. (Lisää liitteessä 4)

Suunnitelmissa on ollut, että innovaatioleirikonseptista rakennettaisiin malli, jota voitaisiin käyttää innovaatiotyökaluna esimerkiksi kunnissa ratkottaessa niitä koskevia ongelmia. Suunnitelman eteen ei ole vielä tehty konkreettista kenttätöitä, vaan ajatusta on pyöritetty vain idean tasolla. Pohjimmainen idea on sama kuin innovaatioleirillä, joka järjestetään korkeakoulujen kanssa. Ero olisi kuitenkin se, että tässä tapauksessa erillistä leiriä ei välttämättä tarvitse suunnitella, vaan esimerkiksi kunta voisi lähestyä Leader-toimijoita toimeksiantonsa kanssa. Leaderin tehtävä olisi yhteistyöverkoston kautta etsiä esimerkiksi opiskelijoita ratkaisemaan ongelmaa.

Innovar -konseptia ei kuitenkaan ole syytä unohtaa ja haudata, vaan jatkaa hyvin alkanutta yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Yhtenä ajatuksena Lapin yliopistolla on ollut, että Innovar -konseptina sisällytettäisiin yrittäjyyden aineopintoihin, jolloin opiskelijat ottaisivat sekä päävastuun leirin järjestämisestä että itse osallistumisesta siihen. Innovar -oppaasta löytyvät kaikki tarvittavat yhteystiedot, jos ja kun tällaisia toimenpiteitä halutaan ottaa jatkokäsittelyyn. (liite 1)

Liitteet:

1. Innowar -opas
2. Innowar -palaute
3. Innowar -innovointikilpailu - Nostetta Lapin yrityksille; kurssisuoritus Lapin yliopisto
4. Yhteistyöverkosto-opas
5. Opetuspalveluselvitys
6. Nuorisotyöntekijöille suunnatun työpajan tulokset